

2024

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միսիան համայնք, Իշխանասար բնակավայր

**ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

**ԿԱՏԱՐՈՂ
Ա/Ձ Ա. ԳԱԼՈՅԱՆ**

**ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ՝
«ԱՐԱՄԵ» ՍՊԸ**

Ա/Ձ Ա. Գալոյան
ՀՀ ք. Երևան Սևանի 5
Հեռ. բջջ. +374 99 994222
galoyan.aram@gmail.com

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ
ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միսիան համայնք, Իշխանասար բնակավայր

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐԱՄԵ» ՍՊԸ տնօրեն՝

Ա. Սարգսյան

Ա/Ձ ԱՐԱՄ ԳԱԼՈՅԱՆ

Երևան 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	5
1.1	Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն.....	5
1.2	Հապավումներ	5
1.3	Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը	6
1.4	Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը	7
1.5	Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)	10
1.5.1	<i>Ներկա վիճակի նկարագիր.....</i>	10
1.5.2	<i>Նախատեսվող գործունեության նկարագիր.....</i>	10
1.5.3	<i>Նախատեսվող գործունեության տարածքի գլխավոր հատակագիծ.....</i>	14
1.5.4	<i>Իրավիճակային հատակագիծ.....</i>	15
1.5.5	<i>Շինարարական աշխատանքների կազմակերպման հատակագիծ.....</i>	17
1.5.6	<i>Ժամանակացույց.....</i>	18
1.5.7	<i>Ջրամատակարարում և ջրահեռացում. Ոռոգման համակարգ</i>	19
1.5.8	<i>Ջեռուցում և օդափոխություն</i>	20
2.	ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԽԵՄԱՆ	24
2.1	Աշխատանքների կատարման սխեմա.....	25
2.2	Շինարարության ժամկետները.....	26
2.3	Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը.....	26
2.4	Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները.....	27
2.4.1	<i>Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում</i>	27
2.4.2	<i>Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի հսկումը</i>	28
2.5	Թափոնների կառավարում	30
2.6	Աղմուկ և թրթռում:.....	31
3.	ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱԶՄԱՊԱՏՈՒՄ	31
3.1	Կանաչ տարածքի ոռոգման ջրապահանջի հաշվարկ.....	33
4.	ՆԱԽԱՏԵՄՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ	34
4.1	Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական պայմանները.....	34
4.2	Օդային ավազան.....	37
4.3	Ջրային ռեսուրսներ	37
4.4	Հողածածկ.....	38
4.5	Կենսաբազմազանություն.....	38
4.6	Հատուկ պահպանվող տարածքներ.....	39
4.7	Բնության հուշարձաններ.....	40
4.8	Պատմամշակութային հուշարձաններ.....	40
4.9	Մոցիալ-տնտեսական բնութագիրը.....	40

5.	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	41
5.1	Ռիսկերի գնահատում	41
5.2	Արտանետումների աղբյուրները	42
5.3	Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն	42
5.3.1	<i>Մթնոլորտային օդ</i>	42
5.3.2	<i>Ջրային ռեսուրսներ</i>	42
5.3.3	<i>Հողային ռեսուրսներ</i>	43
5.3.4	<i>Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը</i>	43
5.3.5	<i>Հակահրդեհային միջոցառումներ</i>	44
5.3.6	<i>Աղմուկ և թրթռում</i>	44
5.3.7	<i>Թափոնների կառավարում</i>	45
5.3.8	<i>Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում</i>	45
5.3.9	<i>Էներգախնայողության միջոցառումներ</i>	46
6.	ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ	46
	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	48
	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	50
	ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	52
	ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	53

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ձեռնարկող`	«ԱՐԱՄԸ» ՍՊԸ
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն`	ՀՀ ք. Երևան Ադոնց 6/169
Նախատեսվող գործունեության հասցեն`	ՀՀ Սյունիքի մարզ, Մխիթան համայնք, Իշխանասար բնակավայր
Հեռախոս`	+37499994222

1.2 Հապավումներ

ՀՀ` Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ` Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ` Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՊՈԱԿ` պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Սույն հաշվետվությունը մշակված է ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միսիան համայնք, Իշխանասար բնակավայր ում 144 աշակերտական տեղով միջնակարգ դպրոցի կառուցման համար:

Ծրագրի նպատակն է Մեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակում առաջնահերթ համարվող դպրոցների ուժեղացումը կամ նորի կառուցումը: Դպրոցներն ամրացնելու կամ նորը կառուցելու պարագայում, որպես ծրագրի վերջնական արդյունք կապահովվի սեյսմակայուն դպրոցների շենքերի բարելավված տեսակարար կշիռը:

Ծրագիրը համահունչ է ՀՀ կառավարության «Աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային ռազմավարության» նպատակներին և ուղղված է երկրի սեյսմակայունության ապահովմանը, անհատական և հասարակական անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը և երկրի կայուն զարգացմանը:

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ-ում գործող նորմատիվ փատաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

"Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի /2023թ./ 12 հոդվածի 4-րդ մասի 8-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Բ կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի պահանջներին համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման, փորձաքննության փուլերում: Նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման փուլում Իշխանասար բնակավայրում արդեն իսկ անցկացվել են հանրային քննարկումներ:

1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միսիան համայնք, Իշխանասար բնակավայրում նախատեսվող միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերը ներկայացված են ստորև.

ՀՀ Մահմանադրություն (ընդունված 06.12.2015թ.) – 12-րդ հոդվածը <<**Շրջակա միջավայրի պահպանությունը և կայուն զարգացումը**>> սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, բնական պաշարների բնական օգտագործման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև: Յուրաքանչյուր ոք պարտավոր է հոգ տանել շրջակա միջավայրի պահպանության մասին:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2023) – Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Համաձայն՝ “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին” ՀՀ օրենքի, 12-րդ հոդվածով սահմանված են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա հիմնադրութային փաստաթղթերը և նախատեսվող գործունեության տեսակները: Յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում, որը կարող է ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա, ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող

գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների դասակարգվում են երկու կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ» ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք ՀՕ-121 (ընդունված 1994թ. և լրամշակված 2022թ.) կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ) - նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները: ՀՀ Կառավարության 121-Ն որոշումը, որը վերաբերում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասազերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին (2003), պարունակում է դրույթներ ՀՀ-ում, այդ թվում քաղաքաշինության բնագավառում առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների մասին:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի,

պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենք (2000) - կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման ընթացակարգերը:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը (հոդվածներ 13, 14, 15, 16, Գլուխ 6):

«Բնության հաստուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք

ՀՀ կառավարության 31.07.2014 թվականի Ա 781-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի 71-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N 72-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշում

«ՀՀ ջրային օրենսգիրքը» ենդունված 2002 թվականի հունիսի 4-ին, որով կարգավորվում են ջրային ռեսուրսների և ջրային համակարգերի, այդ թվում՝ ջրամատակարարման, ջրահեռացման համակարգերի տնօրինման, տիրապետման, օգտագործման և պահպանման ոլորտում ծագող հարաբերությունները:

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

1.5 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.5.1 Ներկա վիճակի նկարագիր

Միջնակարգ դպրոցի կառուցապատման համար նախատեսված տարածքը գտնվում է ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միսիան համայնք, Իշխանասար բնակավայրում:

Կառուցապատման ենթական հողամասի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 12100քմ:

Հայցվող հողատարածքը կառուցապատված չէ:

Կառուցապատման ենթակա տարածքի հարևանությամբ են գտնվում ազատ հողատարածքներ, մեկ կամ երկու հարկանի բնակելի տներ և Իշխանասար բնակավայրի հին միջնակարգ դպրոցը`

- Բնակելի տուն` 86,5մ
- Բնակելի տուն` 102.5մ
- Հին դպրոց` 52մ

Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձաններ հողատարածքի վրա բացակայում են, սակայն, համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի` Հիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից կառուցատողը կդադարեցնի աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ կհայտնի լիազորված մարմնին:

Երկրաբանական տեսակետից տարածքը բարենպաստ է կառուցապատման համար:

Հանվող բուսահողի ծավալը կկազմի մոտ 4000մ³: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում այն կպահվի ծածկված վիճակում, այնուհետև կօգտագործվի տարածքի բարեկարգման համար:

1.5.2 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր

Միջնակարգ դպրոցի կառուցում

Դպրոցը նախագծվել է ն Հայաստանի գյուղական վայրերի համար:

Շենքի ծավալա-տարածական լուծումը իրենից ներկայացնում է երկու կցված ծավալներից, երկհարկամի հիմնական դպրոցի մասնանաշենքից և մեկ հարկանի հանդիսությունի և մարզադահլիճի մասնաշենքից:

Դպրոցի և մարզադահլիճի մուտքերի մոտ նախատեսված են թեքահարթակներ:

Հանդիսությունների դահլիճը նախագծով նախատեսված է 144 նստատեղի համար իսկ մարզասրահի անտրեսոլային հարկի մակարդակում նախատեսված է 60 նստատեղով տրիբունա: Մարզադահլիճի չափերը` 24.7մx18.0մ: Նախագծով նախատեսված է

մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի համար արտաքին դռներ, որը հնարավորություն է տալիս այդ տարածքները օգտագործել համայնքի բնակչությանը:

Առաջին հարկի ռեկրեացիայի երկու կողմերում նախագծված են դասասենյակներ, կաբինետներ, բուֆետ և սան.հանգույցներ:

Իսկ երկրորդ հարկի ռեկրեացիայի շուրջը՝ դասասենյակներ, ինֆորմատիկայի կաբինետ, մեթոդ կաբինետ, ռազմագիտության դասասենյակ, ռոբոտատեխնիկայի կաբինետ, ուսուցչանոցը և սան.հանգույցներ:

Դպրոցի մասնաշենքում նախագծվել է նկուղային հարկ 21.6x20.4մ, որը օգտագործվելու է որպես թաքստոց:

Նկուղային (թաքստոց) հարկում տեղավորվել են գրադարանը, խոհանոցը, բուժկետը, պահոցները, տղաների և աղջիկների սանհանգույցները, էլեկտրովահանակը, ջրի ռեզերվուարը, կաթսայատունը և կոյուղու պոմպարան:

Թաքստոց տանող աստիճանը հագեցված է աստիճանային ամֆարձիչով հաշմանդամների համար:

Դպրոցի հարկերը իրար հետ կապված են աստիճանի մջոցով և ունի հարկերը կապող միջհարկային ամֆարձիչ հաշմանդամների համար Դպրոցի մասնաշենքի երկրորդ հարկի կոնսուլային ծավալը արտահայտում և շեշտում է գլխավոր մուտքը, որը հանդիսանում է կառույցի կոմպոզիցիոն առանցքը:

Գլխավոր մուտքի աստիճանների մոտ նախատեսված է հարթակ դպրոցական բացօդյա միջոցառումների համար :

Նախագիծը մշակված է համաձայն

ՀՀՇՆ 30-01-2014 Քաղաքաշինություն քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում եվ կառուցապատում

ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել: Կանաչապատումը իրականացվելու է տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով և բուսականությամբ, որի համար ընկերության կողմից կմշակվի համապատասխան բարեկարգման, կանաչապատման և արդիականացման դենդրոնախագիծ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԴԱՐՈՒՄ

Ճակատի խարսխային մասը երեսապատված է բազալտե սալերով:

Նախագծով նախատեսված է ճակատները ջերմամեկուսացնել ջերմամեկուսիչ բազալտե մանրաթելային 100 մմ հաստությամբ հանքաբամբակով և երեսապատել ավտոկլավինացված ֆիբրոցեմենտային 8 մմ հաստությամբ սալերով, գործարանային նեկաձածկույթով:

Մարզասրահի, հանդիսությունների դահլիճների մասնաշենքի մուտքերը շեշտված են ֆիբրոցոմոնտային այլ երանգի սալերով:

Տանիքի ծածկույթը մուգ մոխրագույն բիտումային կղմինդրից է:

Արտաքին դռները այլումինե ջերմակամրջակով են՝ ներկված մուգ մոխրագույն գույնով:

Արտաքին պատուհանագոգերը, հովհարը, քիվերը, դռները, պատուհանների շեպերը երեսապատել այլուկաբոնդով:

Գլխավոր հատակագծում դպրոցի ամբողջ տարածքը բարեկարգված է, նախագծված է 4.0 x 8.0մ ուսումնական ջերմոց, 26x14մ, բաց մարզադաշտ, 100մ երկարություն ունեցող վազքուղի, տնտեսական բաք, ավտոկայանատեղի, ինչպես նաև էլեկտրամարտկոցային ֆոտովոլտային արևային վահանակների համար ցանկապատված դաշտ 1.40 մ բարձրությամբ:

Դպրոցի հողամասը ամբողջ պարագծով ցանկապատված է:

Տեխնիկատնտեսական ցուցանիշներ

Դպրոցի հզորությունը (տարողությունը)՝ 144 աշակերտ

Հողամասի ընդհանուր մակարեսը՝ 12100քմ

Կառուցապատման մակերեսը՝ 1623.2 քմ

Կառուցապատման տոկոսը՝ 13.4 %

Շենքի ընդհանուր մակերեսը՝ 1557.1 քմ

Կրթահամալիրի ընդհանուր մակերեսը՝ 2069.80 քմ

Կրթահամալիրի օգտակար մակարեսը՝ 1402.8 քմ

Կրթահամալիրի մակարեսը 0,000 նիշում՝ 1542.8 քմ

Շինարարական ծավալը՝ 16436,6 խմ

Կանաչապատման մակարեսը՝ 6548.0 քմ

Կանաչապատման տոկոսը՝ 54.1 %

Բաց սպորտհրապարակ՝ 971.0 քմ

Արեվային մարտկոցների կայան՝ 286/4433,3 հատ/քմ

Արեվային մարտկոցների կայանի հզորությունը՝ 149.6 ԿՎտ

Լրակազմ տրասֆորմատորային ենթակայանի հզորությունը՝ 400 կՎա

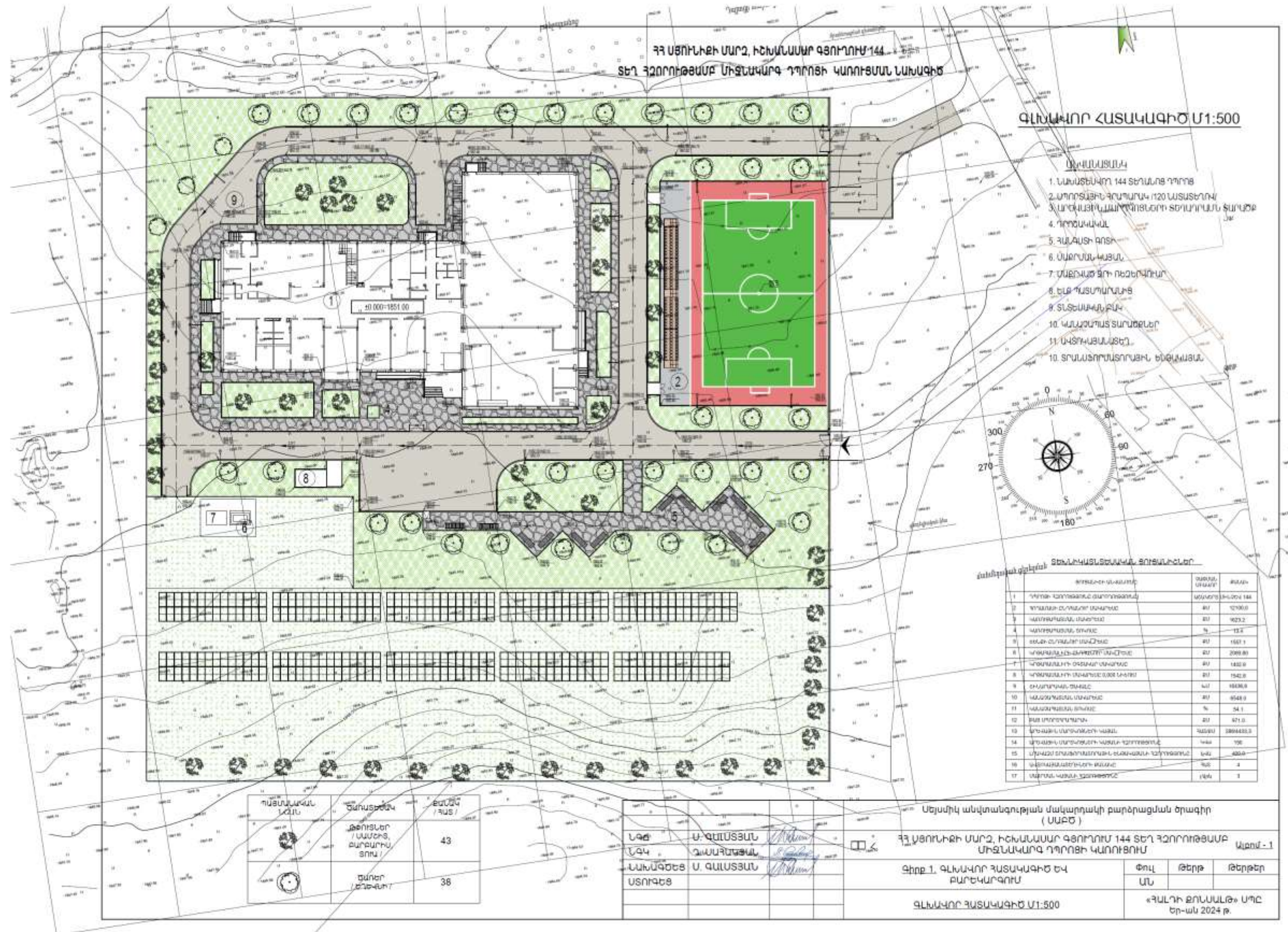
Ավտոկայանատեղիների քանակը՝ 4 հատ

Մաքրման կայանի հզորությունը՝ 3լ/վրկ

Նախատեսվող գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ժամանակակից լուծումներով և նյութերով իրականացվող շինություն: Այն ներդաշնակ է շրջակա կառույցներին տվյալ միջավայրում և չի հանդիսանում վիզուալ տեսադաշտի խոչնդոտ շրջակա բնակչության համար:

Գազամատակարարման, էլեկտրոմատակարարման և ջրամատակարարման համար կառուցապատողը դիմել լիազորված մարմիններին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

1.5.3 Նախատեսվող գործունեության տարածքի գլխավոր հատակագիծ

1.5.4 Երավիճակային հատակագիծ

ԴԻՏԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍ

Դիտարկվող հողամաս
1.21 հա

ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ Մ1:1000

		Սեյսմիկ անվտանգության մակարդակի բարձրացման ծրագիր (ՍԱԲՏ)		
ԼՂԾ	Ս. ԳԱԼՍՅԱՆ	ՔՊԾ»	ԳԳ ԱՅՈՒԽԻԻ ՍԱՐԸ, ԻՇԽԱՆԱՍԱՐ ԳՅՈՐԴՈՒՄ 144 ՏԵՂ ՀՈՇՈՒԹՅԱՍՏ	
ԼՂԿ	Ղ. ՍՄԵԿՅԱՆ		ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑԻ ԿԱՌՈՑՈՒՄ	
ՆԱԿԱԳԾԵՑ ԱՏՈՂԵՑ	Ս. ԳԱԼՍՅԱՆ		ԳՅՈՒՑ. ԳԱՆԱԿՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ	Փուլ ՔՍ
		ԻՐԱՊՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ Մ1:1000		«ՀԱՆՐԱ ԲՈՒՆԱԿ» ՍՊԸ Երևան 2024 թ.

1.5.6 Ժամանակացույց

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ ԳՐԱՓԻԿ

Ը/կ	Աշխատանքների անվանում	Աշխատանքի ծավալները		Աշխատանքի ծախսումները մարտ-օր	Պահանջվող մ.թ. մեխ-լը		Աշխատանքի անօդային մու-օր	Հնարավոր - քանակ	Հնարավորում աշխատողների քանակը	Բյուջային կազմ	Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Տ Ե Վ Ո Ղ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ը																								
		Չ/մ	Քանակ		Աշխատանքի ծախսումները մարտ-օր	Անվանումը					Քանակը մեթ-հեթթ.	ԱՄԱՋԻՆ ՏԱՐԻ												ԵՐԿՐՈՐՆ ՏԱՐԻ											
												ԱՄԻՍՆԵՐ																							
												I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV
1	Ն ախա արտոստական աշխատանքներ	օր	10.0	4	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	10	1	4	2	[Gantt chart bars for row 1]																								
1 Ընդհանուր համաշինարարական աշխատանքներ																																			
1.1	Հողային Աշխատանքներ	լսմ	2923.691	4	Էլեկտրակաթի քանակ 2000 (կգ/հատ)	1 3	35	1	4	1	[Gantt chart bars for row 1.1]																								
1.2	Ետլիցք պահուստային բնահողով	լսմ	403.62	4	Էլեկտրակաթի քանակ 2000 (կգ/հատ)	1 2	30	1	4	1	[Gantt chart bars for row 1.2]																								
2 Համաշինարարական աշխատանքներ																																			
2.1	Հիմքերի տակ խարամբետոնե և բետոնե նախաշերտերի աշխատանք	լսմ	225.70	8	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	35.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.1]																								
2.2	Միաձույլ ե/ր ժապավենային հիմքեր և դիաֆրագմաներ	լսմ	412.10	8	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	30.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.2]																								
2.3	Միաձույլ ե/ր պարզունակ, սյուն, պատերի աշխատանքներ	լսմ	555.00	8	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	40.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.3]																								
2.4	Ե/ր Ծածկ և աստիճանների սալի աշխատանքներ ելիշեր	լսմ	411.4	8	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	40.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.4]																								
2.5	Միաձույլ ե/ր բետոնե հատակներ ելիշ 0.00, +3.300մ	քմ	271.00	8	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	40.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.5]																								
2.6	Պատեր և միջնորմներ շարվածք	լսմ	206.28	6	Ավտ. կամակ 32ան	1	55.0	1	6	1	[Gantt chart bars for row 2.6]																								
2.7	Դռներ և պատուհաններ տեղադրում	քմ	510.00	3	Ավտ. կամակ 32ան	1	125.0	1	3	1	[Gantt chart bars for row 2.7]																								
2.8	Տանիքի Ծածկույթ	քմ	1964.60	6	Ավտ. կամակ 32ան	1	60.00	1	6	1	[Gantt chart bars for row 2.8]																								
2.9	Ջրամատակարարում և Կոյուղի	քմ	1840.40	4	Ավտ. կամակ 32ան	1	65.0	1	4	1	[Gantt chart bars for row 2.9]																								
2.10	Ջեռուցում և օդափոխություն	քմ	1840.40	4	Ավտ. կամակ 32ան	1	65.0	1	4	1	[Gantt chart bars for row 2.10]																								
2.11	Էլեկտրակամուքյուն	քմ	1840.40	4	Ավտ. կամակ 32ան	1	65.0	1	4	1	[Gantt chart bars for row 2.11]																								
2.12	Ներքին Հարդարում	քմ	7293.90	10	Ավտ. կամակ 32ան	1	105.0	1	10	1	[Gantt chart bars for row 2.12]																								
2.13	Արտաքին Հարդարում	քմ	1205.60	8	Ավտ. կամակ 32ան	1	105.0	1	8	1	[Gantt chart bars for row 2.13]																								
2.14	Արտաքին ջեռուցում	զծմ	150.00	3	Էլեկտրակաթի քանակ 2000 (կգ/հատ)	2 1	35.00	1	3	1	[Gantt chart bars for row 2.14]																								
2.15	Արտաքին Կոյուղի և Ջրամատակարարում	զծմ	150.00	4	Էլեկտրակաթի քանակ 2000 (կգ/հատ)	1 2	35.00	1	4	1	[Gantt chart bars for row 2.15]																								
2.16	Արտաքին Էլեկտրամուցում	քմ	170.00	4	Էլեկտրակաթի քանակ 2000 (կգ/հատ)	1 2	35.00	1	4	1	[Gantt chart bars for row 2.16]																								
2.17	Տարածքի բարեկարգում	քմ	6766.6	10	Ավտ. կամակ 32ան	2 1	205.00	1	10	1	[Gantt chart bars for row 2.17]																								
2.18	Չունախտեպված աշխատանքներ	օր	600.00	2	Ավտ. կամակ 32ան	1	600.0	1	2	1	[Gantt chart bars for row 2.18]																								

1.5.7 Շահագործման փուլ

1.5.7.1 Ջրամատակարարում և ջրահեռացում. Ոռոգման համակարգ

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման մասի նախագիծը (Նախագծային փուլ) իրականացված է հիմք ունենալով նախագծման առաջադրանքը: Որպես ելակետային տվյալներ ծառայել են ճարտարապետական հատակագծերը, գլխավոր հատակագիծը և տեղանքի գեոդեզիական հանույթը:

Որպես հիմնական նորմատիվային փաստաթղթեր ծառայել են՝

1. ՀՀՇՆ 40-01.01-2014 Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում:
2. ՀՀՇՆ 21-01.01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն:

Նախագծով նախատեսված են հետևյալ համակարգերը՝

- Խմելու տնտ. ջրամատակարարում
- Տաք ջրամատակարարում:
- Հրդեհամարման համակարգ:
- Կենցաղային կոյուղի:

Ջրամատակարարում

Նախագծվող շենքի ջրամատակարարման համակարգի սնուցումն նախատեսվում է իրականացնել համայնքային ցանցից: -1 հարկում նախատեսված են ռեզերվուարներ խմելու ջրի և հրդեհամարման կարիքների համար, յուրաքանչյուրը 10.0 մ³ ծավալով: Ռեզերվուարներ ջուրը պոմպերի միջոցով տրվում է ջրամատակարարման և հրդեհամարման ցանց:

Նախատեսված է Wilo մակնիշի Wilo SiBoost Smart 4 HelixVE 404 խմելու ջրի պոմպային կայանք: Պոմպային կայանքը բաղկացած է 4 պոմպերից, որոնցից 2-ը աշխատում են ջրամատակարարման կարիքների համար, մյուս 2-ը միանում են հրդեհի դեպքում:

Ռեզերվուարներում նախատեսված են մակարդակաչափեր, որոնք ազդանշան են ուղարկում ջրամատակարարման խողովակի վրա տեղադրված սոլենոիդ փականին, երբ ռեզերվուարներում սպառվում է խմելու-կենցաղային կարիքների համար նախատեսված ջրաքանակը, սոլենոիդ փականը փակվում է, թույլ չտալով ռեզերվուարներում՝ ջրի հրդեհամարման անձեռնմխելի քանակի նվազում:

Ջրամատակարարման ներքին ցանցը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN10 խողովակներից: Բոլոր խողովակները ջերմումեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Տաք ջրամատակարարման համակարգը սնվում է տանիքում տեղակայված կաթսայատնից: Տաք ջրամատակարարման համակարգը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN20 խողովակներից, որոնք ջերմումեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Հրդեհամարման համակարգ

Դպրոցում նախատեսված է հրդեհամարման համակարգ համաձայն ՀՀՇՆ 40-01.01-2014-ի պահանջի՝ 2 շիթ 2.5լ/վրկ ելքով:

Հրդեհամարման համակարգը մոնտաժվում է պողպատյա էլ-եռակցման Ø57x3.5մմ տրամագծով պողպատյա էլ եռակցման խողովակներից:

Նախատեսված են հրշեջ պահարաններ 2 հրշեջ ծորակի տեղադրման համար:

Հրշեջ պահարանները համալրված են l=20.0մ երկարության փողոկներով:

Կենցաղային կոյուղի

Կենցաղային կոյուղու ցանցը ինքնահոս է: Նկուղային հարկի սանհանգույցի համար նախատեսված է կոյուղու ճնշումային սարքավորում Համակարգը մոնտաժվում է կոյուղու PVC Ø50 և Ø110մմ խողովակներով:

Կեղտաջրերը ինքնահոս հեռանում են բակային ցանց, որը միանում է տարածքում նախատեսված, կոյուղու մաքրման կայանին:

Բոլոր համակարգերը մոնտաժից հետո ենթակա են հիդրավիլիկական փորձարկման՝ համաձայն գործող նորմաների:

1.5.7.2 Ջեռուցում և օդափոխություն

1. Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային (մոդուլային) շենքի ջեռուցման և օդափոխության համակարգերի նախագիծը կատարված է Ճարտարապետական գծագրերի շինարարական նորմերի հիման վրա ա)էն /V-12.02.01-04. Ջեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում"

բ) ՀՀՇՆ 1-7,01-2011 "Շինարարական կլիմայաբանություն"

գ) ՀՀՇՆ 11-18-71 Հասարակական սննդի ձեռնարկություն

դ) ՀՀՇՆ 31-06-2009 "Հասարակական շենքեր և կառույցներ"

ե) ՀՀՇՆ 24.01-2016 "Շինարարական ջերմաֆիզիկա շենքերի պատող կոնստրուկցիաների"

2. Կլիմայաբանական տվյալներ

2.Տարվա ցուրտ ժամանակաշրջանի կլիմայական հարաչափերը՝

– Ջեռուցման, օդափոխության համակարգերի համար

(ամենացուրտ հնգօրյակի) = -15°c, t= -20°c, t= -25°c,

– Ջեռուցման ժամանակաշրջանի տևողությունը (պայմանական)

-15°c 204 օր, -20°c 229 օր, -25°c 233 օր,

Ջեռուցման ժամանակաշրջանի միջին ջերմաստիճանը (պայմանական)

-15°C +1.0°C, -20°C -1.1°C, -25°C -1.0°C

Ջերմամատակարարումը իրականացվում է սեփական կաթսայատնից, որը տեղակայված է 3,20 նիշի վրա Ջերմատարը՝ ջուր T1=80°C, T265°C բոլոր համակարգերի համար:

3. Ջեռուցում

- 1.-3.20 հատակագծում ջեռուցումը նախատեսված է էլեկտրկան յուղային ռադիատորներով :
2. Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցի, սպորտսրահի և հանդիսությունների դահլիճի ջեռուցման աշխատանքային նախագիծը նախատեսված է ջրային, երկխողովականի, ջրի մեխանիկական շրջանառությամբ:
3. Որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են այլումինե ռադիատորներ բացառությամբ սպորտսրահից որտեղ նախատեսված են ջերմային օդամղիչներ:
4. Ջեռուցման սարքերի ջերմատվությունը կարգավորելու համար նախատեսված են ջերմակարգավորիչ փականներ մատակարարի վրա, իսկ հետադարձի վրա՝ փակող փականներ:
5. Սենյակների ներսի օդի ջերմաստիճանները ընդունված են համաձայն գործող նորմերի:
6. Օդի հեռացումը համակարգից կատարվում է կանգնակների վրա տեղադրված ավտոմատ օդահան փականների և ջեռուցման սարքերի օդահանների միջոցով :
7. Դպրոցում մատակարար խողովակը անցնում է ձեղնահարկով, իսկ հետադարձը՝ +0,100 նիշի հատակի միջով: Սպորտ, սրահում և հանդիսությունների դահլիճում մատակարար և հետադարձ խողովակները անցնում են հատակի միջով :
8. Մատակարար և հետադարձ խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև ջերմամեկուսիչով:
9. Մոնտաժումից հետո ամբողջ համակարգը ենթարկվում է հիդրավիկ փորձարկման, որից հետո կատարում են խողովակների փչամաքրում:
10. Համակարգերից ջրի դատարկումը կատարվում է կաթսայատնից

4. Օդափոխություն

Դպրոցում նախատեսված են ընդհանուր ներածման և արտածման օդափոխություն մեխանիկական եղանակով՝ «Մեխանիկական ներածման և արտածման օդափոխություն նախատեսված է նկուղային հարկից (Ն1, Ա1), բուֆետի և քիմիայի կաբինետից (Ն2Ա2), հանդիսությունների դահլիճի համար (Ն4,Ա4) և մարզադահլիճից (Ն3,Ա3): Մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի համակարգերը աշխատում են պարբերաբար ըստ պահանջի: Դասարանների և կաբինետների համար նախատեսված է ներածման -արտածման ռեկուպերացիոն սարքեր, որոնք տեղադրված են դասասենյակի արտաքին պատերին: Ներածման և արտածման համակարգերը, նախատեսված են վերաօգտագործման հատվածամասերով: Ընդունված օդափոխության սխեման թույլ է տալիս տնտեսել ջերմության ծախսը: Որպեսզի աշխատող օդափոխիչներից բացառել աղմուկի տարածումը,

ներածման և արտածման օդատարների վրա, օդափոխիչից հետո, նախատեսված են ադմկախլացուցիչներ : Քիմիայի կաբինետի արտածման պահարանից նախատեսված է մեխանիկական արտածում (Ա19): Արտածված օդը կոմպենսացնելու համար նախատեսված է Ն2 ներածման համակարգ: Դպրոցի 3.30 նիշում օդի ներածումը և արտածումը նախատեսված է իրականացնել մեխանիկական դրդմամբ Ն1 Ա1 համակարգով, որի սարքը տեղադրված է ձեղնահարկում: Սենյակներում ներածման և արտածման օդաքանակները հաշված են համաձայն գործող նորմերի: Ինքնուրույն արտածման համակարգ մեխանիկական դրդմամբ նախատեսված է սան հանգույցներից կանալային օդափոխիչներով: Ներածման և արտածման օդատարների բոլոր ճյուղավորումների վրա նախատեսված են օդի կարգավորիչ փականներ ձեռքի կարգավորմամբ: . Ընդհանուր օդափոխության օդաքանակները որոշված են համաձայն CHuT 2,08,02.-89*: Բոլոր օդատարները ընդունված են նրբաթիթեղ ցինկապատ պողպատից , որոնց՝ համապատասխան հաստությունները նշված են անվանացանկում, իսկ հանդիսությունների դահլիճի համար ընտրված են դեկորատիվ օդատարներ:

1.5.7.3 Ֆոտովոլտային արևային համակարգ

Դպրոցին պատկանող տարածքում 149.6 կՎտ պիկային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի նախագծման համար հիմք են հանդիսացել

1. Տեղանքի հատակագծերը
2. Տեղազնման արդյունքները
3. Տեխնիկական առաջադրանքը

Նախագծով նախատեսվում է 149,6 կՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի տեղակայում մոդուլային կրթահամալիրների տարածքում: Տեղանքում Հորիզոնական ճառագայթումը =1337 կՎտ*ժ/մ է:

Արևային ֆոտովոլտային համակարգը կազմված է 272 հատ միաբյուրեղային 144 (6x24) կետքիչներով, 550 Վտ պիկային հզորությամբ ֆոտովոլտային (ՖՎ) վահանակներից, որոնք բաժանված են 24 ՖՎ խմբի՝ 8 խումբ յուրաքանչյուր փոխակերպիչի համար: Դրանք միանում են փոխակերպիչների ԱՀԿՈԻ 4 մուտքերին, փոխակերպիչների անվանական էլքային հզորությունը 50 կՎտ է /Եռաֆազ/:

ՖՎ կայանի հենակառուցվածքը մոնտաժվում է նախապես կառուցված երկաթբետոնային հիմքերի վրա՝ զոդման միջոցով: ՖՎ կայանի հենակառուցվածքը կազմված է հակակոռոզիոն ներկով պատված պողպատե խողովակներից: Փոխակերպիչը և ՓՀՀՏ-ն տեղադրվում են հենակառուցվածքի վրա հատկացված հատվածում: Փոխակերպիչները փոփոխական հոսանքի կողմից կարճ միացումներից և իմպուլսային գերլարումներից պաշտպանելու համար փոփոխական հոսանքի համակցման տուփի (ՓՀՀՏ) մեջ տեղադրվում են անհատական և մուտքային ինքնավար անջատիչներ, իմպուլսային գերլարման սահմանափակիչ:

ՖՎ համակարգը բաշխիչ էլեկտրական ցանցին միանում է ՓՀՀՏ-ն ենթակայանից սնվող մալուխով էլեկտրականապես միանալու միջոցով:

ՖՎ կայանի էլեկտրաէներգիայի հաշվառումը «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»-ի հետ անհրաժեշտ է իրականացնել դարձափոխիչային էլեկտրոնային երկսակագնային էլեկտրական հաշվիչի միջոցով, եռաֆազ սնուցմամբ:

Արևային կայանի ներտարածքային 0,4կՎ մալուխային ցանցը նախագծված է BB-1,0, ABB-1,0 տիպի մալուխներով, իսկ հաստատուն հոսանքի մալուխային ցանցը նախագծված է BBI -0.66 տիպի մալուխներով՝ տեղադրված կոշտ PVC խոխողովակի մեջ, 0.8մ խորությամբ խրամուղիում և արևային վահանակների հենակառուցվածքի վրա՝ ձգման միջոցով:

Հողանցման և անվտանգության պաշտպանական միջոցներ: Նախագծով ընդունված է TN-S համակարգը: Որպես պաշտանիչ միջոց նախատեսված է իրականացնել տրանսֆորմատորային ենթակայանում գտվող 4 Օհմ դիմադրությամբ հողանցման օջախը: Կայանը կայծակից պաշտպանելու համար նախատեսված է մետաղական հենասյուն, որի վրա տեղադրված է իոննային գեներատրով շանթարգիչ սարքավորում: Շանթարգիչ սարքավորումը պղնձապատ շերտավոր պողպատով միացված է 10 Օհմ դիմադրությամբ հողանցման օջախին:

Համաձայն շանթապաշտպանության CO 153-34,21,122-2003 նորմի դասակարգման, կայանը համարվում է սովորական դասի՝ 3-րդ կատեգորիայի օբյեկտ, իսկ պաշտպանության մակարդակը՝ հենասյան վրա գտնվող շանթարգիչ սարքավորման համար ընտրվել է IV:

2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՍԵԽՆՈՒՆԴԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆ

Որպես շինհրապարակ դիտարկվելու է ամբողջ հողատարծքը:

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կռունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին. մոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Շին. մոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել Քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված հրահանգների:

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ գերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքների բնույթից ելնելով՝ բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2. Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված (ընդհանրացված) տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3. Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների, աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ), համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով (ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն), սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2.Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

3.Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4.Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման՝ անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաչափությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդվի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն, իսկ շահագործման ժամանակ 2017 թվականի մարտի 28-ի թիվ 12-Ն հրամաններով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

2.1 Աշխատանքների կատարման սխեմա

Նախապատրաստական փուլ

Նախապատրաստական փուլում իրականացվում են՝

- ժամանակավոր ցանկապատման իրականացում,
- գոյություն ունեցող կոմունիկացիաների վերատեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում)
- ժամանակավոր շինությունների տեղադրում,
- ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ,
- անիվների լվացման կետի տեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում),
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում:

Հիմնական փուլ

Հիմնական փուլում կատարվելու են հետևյալ աշխատանքները՝

- հիմնական և օժանդակ օբյեկտների կառուցում,
- ներքին և արտաքին կոմունիկացիաների տեղադրում,
- բարեկարգման աշխատանքներ,
- կանաչապատման աշխատանքներ:

2.2 Շինարարության ժամկետները

Շինարարության ժամկետը որոշվել է ըստ հիմնական աշխատանքների ծավալների և դրանց աշխատատարության: Ընդհանուր տևողությունը կազմում է 624 օրացուցային օր (24 ամիս), բանվորների առավելագույն քանակը 131 մարդ:

2.3 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների և բնույթի հիման վրա՝ հաշվի առնելով շինարարության հատուկ պայմանները:

Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6 Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

Հ/Հ	Մեքենաների և մեխանիզմների անվանում	Մեքենաների մակնիշը և տիպը	Քանակ, հատ
1	2	3	4
1	Ավտոդինքնաթափ	բեռնատվ. 25տ	4
2	Կողային ավտոմեքենա	բեռնատվ. 5տ	3
3	Ավտոբետոնախառնիչ	տարողությունը 12խմ	2
4	Ավտոբետոնապոմպ	ABC-6DA	1
5	Թռթռամուրճ	Makita	2
6	Թռթուռավոր Էքսկավատոր	Hyundai R290	1
7	Անիվավոր Էքսկավատոր	CAT 428F	1
8	Ավտոամբարձիչ բեռնատվ. 32տ	KAMA3 53229-1040-15	1
9	Ձեռքի պնեվմատոփիչ	40կգ	1
10	Խորքային վիբրատոր	ԻՎ	3
11	Եռակցող ապարատ	TDM-300C	4
12	Փոշը ճնշող ջրային սարքավորում		3
13	Ձեռքի էլեկտրոգործիքներ	–	10

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

2.4 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները

Հողային աշխատանքների իրականացման համար առաջարկվում է ET 14 էքսկավատորը, դժվար հասանելի մասերում՝ ձեռքով:

Հողային աշխատանքներ՝

Հանույթ՝ 5461 մ³

Հետլիցք՝ 2212 մ³

Ավելացած 3249մ³ հողային զանգվածը կտեղափոխվի Իշխանասար բնակավայրի կողմից օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

Հետլիծքի համար նախատեսված հողային զանգվածը կպահպանվի շինհրապարակում, փոշենստեցման համար պարբերաբար կիրականացվի ջրցան:

2.4.1 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Դպրոցի կառուցման շինարարության ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

Պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների, կատարման ժամկետների և Պետշինի խոշորացված նորմերի հիման վրա :

a) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\Sigma. i} = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 3 մարդ

N– ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

n₁– սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 131 մարդ

N₁ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 624 օր

$$W_{\Sigma. n} = (3 \times 0.016 + 131 \times 0.025) \times 650 = 2073,55 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 3.3 \text{ մ}^3/\text{օր:}$$

b) Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U_1 = S_1 \times K_1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S₁ – ջրվող տարածքի մակերեսը, 12000 մ²,

K₁ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 350

$U_1 = 12000 \times 0.0015 \times 350 = 6300 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 18 \text{ մ}^3/\text{օր}$

c) Անիվների լվացման և ջրալցման ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$U_2 = S_2 \times K_2 \times T$, որտեղ՝

S_1 – լվացվող ավտոմեքենաների քանակը, 10 մ²,

K_1 – միավոր ծախսը 1 ավտոմեքենայի համար, 0.14 մ³,

T – ժամանակահատվածը օրերով, 650

$U_2 = 10 \times 0.14 \times 624 = 873.6 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 1.4 \text{ մ}^3/\text{օր}$

Ընդամենը ջրօգտագործումը կկազմի 9247,15 մ³/շին. ժամ:

Բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր բիոզուգարաններ, որոնք շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանի համաձայն:

Անիվների լվացման, ջրցանի, բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար ջրամատակարարումը կիրականացվի ավտոցիստերնով, պայմանագրային հիմունքներով:

Խմելու որակի ջուրը կմատակարարվի տարաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

Անիվների լվացումից առաջացած կեղտաջրերը կուղղվեն դեպի տարածքում նախատեսված պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեզում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռագվի որպես շինադր:

2.4.2 Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի հսկումը

Շինմոնտաժային աշխատանքների բարձր որակն ու հուսալիությունն ապահովվում է շինարարական-մոնտաժային աշխատանքների արտադրական հսկման միջոցով, որն իրենից ներկայացնում է շինարարական արտադրանքի բոլոր փուլերում իրականացվող միջոցառումների համալիր:

Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի արտադրական հսկումը ներառում է .

ա/ կոնստրուկցիաների, շինվածքների, նյութերի և սարքավորումների, աշխատանքային փաստաթղթերի մուտքային հսկումը;

բ/ արտադրական օպերացիաների և առանձին պրոցեսների օպերացիոն հսկումը;

զ/ շինմունտաժային աշխատանքների ընդունման հսկումը:

Շինարարական արտադրության որակի ապահովման համակարգն ընդգրկում է նաև որակի տեխնիկական հսկումը, որն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 746 և 752 հոդվածների հիման վրա:

Մուտքային հսկմամբ ստուգվում է աշխատանքային փաստաթղթերի լիակազմությունը, տեղեկատվական անհրաժեշտ ծավալը; շինարարական կոնստրուկցիաների, շինվածքների, իրերի, նյութերի և սարքավորումների արտաքին տեսքը և համապատասխանությունը ստանդարտներին, նորմատիվային և աշխատանքային փաստաթղթերին, անձնագրերի, սերտիֆիկատների և այլ ուղեկցող փաստաթղթերի առկայությունը:

Անվտանգության տեխնիկայի, աշխատանքի պաշտպանության, բնապահպանական և հրդեհային անվտանգության պահանջներ

- Մինչև աշխատանքների մեկնարկը պետք է կատարված լինեն տվյալ նախագծով նախատեսված անվտանգության միջոցառումները , որոնց ավարտը պետք է ձևակերպված լինի համապատասխան ակտով:
- Մարդկանց գտնվելու համար վտանգավոր գոտիները պետք է ցանկապատվեն, ունենան վտանգի մասին նախազգուշացնող ցուցանակներ:
- Օրվա մութ ժամանակահատվածում շինարարական հրապարակը և աշխատատեղերը պետք է լուսավորված լինեն ըստ ГОСТ 12.1.046-85.

Լուսավորվածությունը պետք է լինի համաչափ , առանց կուրացնող էֆֆեկտի: Չլուսավորված տեղամասերում աշխատանքի իրականացումը չի թույլատրվում:

- Աշխատանքների տեղամասերը և աշխատատեղերը պետք է ապահովված լինեն ընկերային և անհատական պաշտպանության անհրաժեշտ միջոցներով, հրդեհամարման առաջնային միջոցներով, կապի, ազդանշանման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովող այլ միջոցներով ` համաձայն գործող նորմատիվային փաստաթղթերի և համաձայնագրորի:
- Արգելվում է թողնել կախված, անկայուն, կոնստրուկցիաներ կամ դրանց մասեր:
- Էլեկտրական գործիքների հետ աշխատանքը թույլատրվում է 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Էլեկտրաֆիկացված բոլոր գործիքները պետք է գրանցված լինեն հատուկ մատյանում և ունենան հաշվարկային համար: Կիրառելուց առաջ ստուգվում է գործիքի սարքին վիճակը` լարերի և բռնիչի մեկուսացումը, աշխատանքային մասի վիճակը, պարապ— ընթացքում աշխատանքը և այլն: Էլեկտրական լարերի պահպանման գոտում բոլոր էլեկտրաֆիկացված գործիքները պարտադիր հողանցվում են:
- Բանվորները պետք է ապահովված լինեն արտահագուստով, հատուկ կոշիկներով և անհատական պաշտպանության միջոցներով:

- Փոշու առաջացումից խուսափելու կամ առաջացման ժամանակ այն մարելու համար շինարարական աղբը պետք է թրջել ջրով:
- Բեռնակալիչ հարմարանքները և տարան (վերամբարձ կռունկով տեղափոխելու դեպքում) պետք է փորձարկված լինեն անվանական բեռնամբարձությունը կրկնակի անգամ գերազանցող բեռով:
- Աշխատանքի գոտում պետք է ունենալ հակահրդեհային միջոցներ ` 200 մ2 մակերեսին - 1 կոմպլեկտ հաշվարկով:
- Շինարարական աղբը պետք է ժամանակին հեռացվի , արգելվում է աղբի այրումը շինարարական հրապարակում:
- Արգելվում է դիզելային վառելիքի դատարկումը գետնի վրա:

2.5 Թափոնների կառավարում

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավորության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի»	Քանակը, ամբողջ շինարարության համար
1.	Շինարարական աղբ	IV	9120060101004	120մ ³
2.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	60մ ³
3.	Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չադտոտված հող	V	31401100 08 99 5	3249մ ³

Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Բազմահարկ Միջնակարգ դպրոցի շահագործման ընթացքում կառաջանա կենցաղային աղբ, որը պայմանագրային հիմունքներով կտեղափոխվի համապատասխան ընկերության կողմից:

2.6 Աղմուկ և թրթռում:

ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է N2-III-11.3՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» սանիտարական նորմերով: Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 55 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հիմնական աղմուկի աղբյուր է հանդիսանալու շահագործվող շինարարական տեխնիկան: Աղմուկի մակարդակի չգերազանցելու նպատակով իրականացվելու են համապատասխան մեղմացնող միջոցառումներ:

3. ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱՀԱՊԱՏՈՒՄ

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել տարածքի կանաչապատում: Կանաչապատման աշխատանքները կիրականացվեն տարածաշրջանին բնորոշ բուսատեսակներով և ծառատեսակներով:

Կանաչապատումը նախատեսվում է իրականացնել տարածաշրջանին և տեղի կլիմայական պայմանների բնորոշ ծառաթփային բուսականությամբ: Բուսականության տեսակային և քանակային կազմը ներկայացված կանաչապատման սխեմայի վրա:

Նախքան ծառատնկման աշխատանքների սկսելը անհրաժեշտ է կանաչապատվող տարածքում իրականացնել հետևյալ ագրոմելիորատիվ միջոցառումները.

- Ոռոգման համակարգի անցկացում,
- Համաձայն ծառագիտական նախագծի համարակալված ցցափայտերի օգնությամբ ծառերի ու թփերի փոսերի տեղի նշահարում,
- Ծառերի համար 1մ խորությամբ և 50սմ լայնության փոսերի պատրաստում ,
- Թփերի համար 50-60սմ խորությամբ և 40սմ լայնության փոսերի պատրաստում,
- Բոլոր փոսերի մոտ համարժեք ծավալի հողախառնուրդի կուտակում. պատրաստված 3 բաժին սևահողից, 1 բաժին կարմիր ավազից, 1 բաժին տորֆահողից և 0.5 բաժին փտած գոմաղբից, վրան ավելացնել մուլչ:

Ագրոտեխնիկական միջոցառումների ավարտից հետո խորհուրդ է տրվում նշված տարածքում ծառատնկն իրականացնել ուշ աշնանը կամ վաղ գարնանը: Տնկանյութը ծառերի դեպքում պետք է լինի 1.52-2.0մ, թփերի դեպքում՝ 0,5-0,8մ: Տնկանյութը կարելի է ձեռք բերել անտառային և դեկորատիվ տնկարաններից: Որպեսզի պաշտպանիչ կանաչ գոտում խոտածածկ առաջանա անհրաժեշտ է 1 ք.մ.-ում նախատեսվում է ցանել 0,04 կգ խոտի սերմ: Ծառատնկման հաջորդ 3 տարիներին խորհուրդ է տրվում վեգետացիայի ընթացքում 2-3 անգամ իրականացնել խնամքի (քաղհան, փխրեցում) աշխատանքներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև վնասատուների նկատմամբ թունաքիմիկատներով կամ կենսաբանական պայքարի միջոցառումներ:

Նախատեսվում է կազմակերպված ոռոգման ցանց: Ցանցում առկա են կաթիլային ոռոգման հանգույցներ, նաև նախատեսված են ռետինե խողովակներ ամբողջությամբ ոռոգում կազմակերպելու համար:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրամատակարարման համար ընկերությունը օրենքով սահմանված կարգով կդիմի լիազորված մարմնին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

Կանաչապատ տարածքների ոռոգման ջրամատակարարման համար ընկերությունը օրենքով սահմանված կարգով կդիմի լիազորված մարմնին համապատասխան տեխնիկական պայմաններ ստանալու համար:

Ընդհանուր կանաչապատ մակերեսը կազմում է 6548քմ:

3.1 Կանաչ տարածքի ռոռզման ջրապահանջի հաշվարկ

Կանաչապատ տարածքի 1 մ²-ի մեկ ռոռզման համար ջրի ծախսի նորման կազմում է 4-6 լ/ մ²:

Տեղանքի շոգ կլիմայական պայմանների համար ընդունում ենք առավելագույն արժեքները.

գազոնների ռոռզում՝ $n_6 = 0.006$ մ³/մ²

Ոռռզման համար ջրապահանջը որոշվում է՝

$$W_{u.3} = (n_6 \times S) \times K \times t$$

որտեղ՝ S – ռոռզվող տարածքի մակերեսն է, գազոնների մակերեսը՝ $S_1 = 6548$ մ²,

K – ռոռզման օրական հաճախականությունն է, $K = 2$

t - ռոռզման օրերի պլանավորված թվաքանակն է, $t = 175$ օր

$$W_{u.3} = (0.006 \times 6548) \times 2 \times 175 = 13750 \text{ մ}^3/\text{տարի}$$

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅՆ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

4.1 Տեղամասի ինժեներատեխնիկական պայմանները

Ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1820-1880 մ բարձրության վրա, Երևան-Գորիս ավտոմայրուղու ձախ կողմում: Հեռավորությունը մարզկենտրոն Կապան քաղաքից կազմում է մոտ 98 կմ, իսկ Միսիան քաղաքից հեռու է մոտ 5 կմ դեպի հյուսիս:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից շրջանն իրենից ներկայացնում է միջին բարձրության լեռնային գոտի, որին բնորոշ է լավաներով ծածկված սարավանդներ, v-աձև խորը կիրճերով և գետերով կտրտված լանդշաֆտ: Ռելիեֆին բնորոշ են հրաբխաերոզիոն և ջրաերոզիոն ձևերը, մակերևույթի խիստ կտրտվածությունը, ինչպես նաև ֆիզիկական ակտիվ հողմահարությունը:

Կլիման

Կլիման ուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրելիս վկայակոչել ենք ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը և քանի որ ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Միսիան քաղաքից մոտ 7 կմ հեռավորության վրա և Շաքիի համար չկան տվյալներ, ուստի բերում ենք Միսիան քաղաքին համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները: ձմեռը՝ հունվարի միջին ամսական ջերմաստիճանը - 4,3°C է, բնորոշ է շոգ և չոր ամառը՝ հուլիսի միջին ամսական ջերմաստիճանը 18,1°C է, միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը 70% (ժ.15)-ին,

Օդի միջին ջերմաստիճան. Աղյուսակ 1

Բնակավայրի օդե րևութա- բանական կայանի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների. °C												Միջին տա- րե կան. °C	Ֆացար- ձակ եվ ագագույ ն. °C	Ֆացար ձակ ա ռավե լագույն. °C
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
Միսիան	-4.3	-2.8	1.2	6.8	11.5	15.2	18.1	17.9	14.1	8.6	2.7	-2.2	7.2	-34.4	36.2

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %													Միջին տարեկան, %	Միջին ամսական ժամը 15-ին	
	ըստ ամիսների												ամենացուրտ ամսվա %		ամենաշոգ ամսվա, %	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
Միսիսան	71	71	72	70	71	69	65	65	70	72	73	73	70	57	48	

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական մմ օրական առավելագույնը												Չյան ծածկույթը			
	ըստ ամիսների												տարեկան	տասնօրյա առավելագույնը, սմ	օրերի թիվը	ջրի առավելագույն քանակը ձյան մեջ, մմ
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
Միսիսան	18	22	35	53	69	53	27	16	23	35	26	18	395	36	67	90
	18	20	38	37	38	47	87	39	29	35	26	22	87			

ՔԱՄԻ

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								ըստ ուղղությունների	Անորորի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ														
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
30. Միսիսան	հունվար	8	1	14	2	2	2	26	45	56	1.9	<վարի	4.5	<սևրմ	3.9	
		3.5	2.6	3.6	2.5	2.5	3.5	3.6	3.9							
	ապրիլ	4	2	36	6	2	6	25	19	55	2.0					
		3.4	3.2	4.1	3.7	3.4	4.0	3.6	3.9							
	հուլիս	1	1	79	16	0	1	1	1	45	3.1					
		3.1	4.4	5.0	4.5	3.6	3.7	3.3	3.0							
	հոկտեմբեր	2	2	53	7	2	6	20	8	65	1.6					
		2.7	2.8	4.2	3.2	2.9	3.9	3.7	3.8							

Երկրաբանական պայմանները Ուսումնասիրության ենթակա ենթաշրջանի սահմաններում տարածված ամենահին բնահող-ապարները ատորին չորորդականի և պալեոգենի հասակի դելյուվիալ, լճա-ալյուվիալ, պրոլյուվիալ և հրաբխային գոյացումներն են: Վերնաշերտերում ամենալայն տարածքում մունեցող բնահողերը ներկայացված են դելյուվիալ-պրոլյուվիալ ծագման մանրախճա-խճավազային նստվածքներով:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին կազմավորումները բնութագրվում են ճեղքավորվածությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքը՝ կախված երկրաբանական կտրվածքից, համարվում է մթնոլորտային տեղումների ինֆիլտրացիոն գոտի: Հանդիսանում է լավ ջրաթափանց և ջրանցիկ գոտի: Տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները հիմնականում բարենպաստ են: Տեղամասում փորված հորատանցքներով ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ ֆոնդային տվյալների գտնվում են 15մ-ից խորը հորիզոններում:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն՝ մեր ուսումնասիրվող տարածքում բացակայում են:

Շրջանի սեյսմիկ պայմանները Ըստ սեյսմիկ հատկության՝ ՀՀՇՆ -20.04.2020թ.-ի, տեղազննվող շրջանը գտնվում է I սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.3g$ արագացմամբ:

Տարածքի երկրաբանական կտրվածքը ուսումնասիրվել է հորատման եղանակով, գրունտների լաբորատոր հետազոտությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ: Ստորև ներկայացված է այդ շերտերի լիթոլոգիական նկարագրությունները և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները:

Տարածքի երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածքը

Շերտ-1 Հողաբուսական շերտ ավազակավի , կաավավազի պարունակությամբ: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (9^ա) I կարգ է:

Շերտ-2 Հրաբխային տարբեր ապարների մանրախճա-խճաքարային նստվածքներ միջին խոնավ, գորշից մինչև դարչնա-շագանակագույն, մանրամիջահատիկ, կավավազային պարունակությամբ 15-20%: Դելյուվիալ-պրոլյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (13) IV կարգ է:

Շերտ-3 Բազալտներ բկորային անջատումներով, ամուր, մոխրագույն, մուգ մոխրագույն, գորշ մոխրագույն տեղ-տեղ ծակոտկեն, խառնավազի մոտ 15-25% պարունակությամբ: Շերտում լցանյութը ավազակավային է : Չորրորդական հասակի հրաբխային ապարներ են: Գրունտների մշակման խումբը ըստ (19) VII կարգ է:

4.2 Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Օդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

2023 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Ընդհանուր առմամբ 2023 թվականին կատարվել է մթնոլորտային օդի 33216 նմուշառում, իրականացվել 36012 դիտարկում:

ՊՈԱԿ-ը Իշխանասար /բնակչությունը՝ 294 մրաղ/ բնակավայրում չունի դիտակայան, չի տեղադրում պասիվ նմուշառիչներ, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան:

Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ ՊՈԱԿ-ի առաջարկած համապատասխան ձեռնարկ-ուղեցույցից: Ըստ այդ ուղեցույցի մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.071 մգ/մ³;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.006 մգ/մ³;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.023 մգ/մ³;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.8 մգ/մ³:

4.3 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում մակերևութային ջրերի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն ՊՈԱԿ-ի կողմից: Նախատեսվող գործունեության տարածքն ընդգրկված է Հարավային Ջրավազանի կառավարման տարածքում:

Հարավային ՋԿՏ-ը ներառում է Մեղրիի, Ողջիի, Գեղիի, Սիսիանի, Որոտանի և Վարարակի գետավազանները: Այստեղ ջրային ռեսուրսների աղտոտման աղբյուրներ են հանդիսանում հիմնականում կոմունալ-կենցաղային և արդյունաբերական կեղտաջրերը:

2022 թվականին Հարավային ՋԿՏ-ում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 14 դիտակետում, որոնցից 7%- ում ջրի որակը գնահատվել է 2-րդ դաս, 22%- ում՝ 3-րդ դաս, 21%-ում՝ 4-րդ դաս և 50%-ում՝ 5- րդ դաս: Նախորդ տարվա համեմատ 2022 թվականին ջրի որակի էական փոփոխություն չի նկատվել, բացառությամբ Մեղրի գետի՝ Մեղրիից վերև դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 4-րդից դարձել է 5-րդ դաս, Աճանան (Նորաշենիկ) գետի՝ Աճանանից վերև դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 4-րդից դարձել է 5-րդ դաս, Որոտան գետի Սիսիանից ներքև դիտակետի, որտեղ ջրի որակը 3-րդ դասից դարձել է 4-րդ դաս, Սիսիան գետի՝ Արևիսից վերև և գետաբերանի դիտակետերի, որտեղ ջրի որակը 2-րդից դարձել է 4-րդ դաս և 4-րդից 5-րդ դաս համապատասխանաբար: Ստորերկրյա ջրերի քանակի մոնիթորինգն իրականացվել է 7 դիտակետում, որից 4- ում՝ նաև որակի մոնիթորինգ: 2021 թվականին այս ՋԿՏ-ից ջրօգտագործումը կազմել է 74.2 մլն մ3, որից 86.4%-ը բաժին է ընկնում մակերևութային, իսկ 13.6%-ը՝ ստորերկրյա ջրերին: Ջրօգտագործումն իրականացվել է հիմնականում արտադրական (63%), ոռոգման (25%) և խմելու (12%) նպատակներով:

4.4 Հողածածկ

Դիտարկվող տարածաշրջանում տարածված են սևահող կրազերծված խորքային կարբոնատային հողերը, որոնք տիպիկ են առավել զառիթափ լանջերի, կիրճի անտառածածկ վերին հատվածների, բարձրադիր տափաստանների, սարահարթային խոտհարքների և նախալեռնային շրջանների համար: Հողի վերին բերրի շերտը որպես կանոն բնութագրվում է սակավահողությամբ: Առավել մեղմաթեք լանջերում այն միջինում 0,15մ է և ծածկված է ենթահողային հորիզոնով, որի հաստությունը տատանվում է բարակից մինչև 0.5մ սահմաններում: Հողերը սև կամ մուգ դարչնագույն-շագանակագույն ավազակավեր են՝ տեղ-տեղ քարքարոտ կամ մանրախճային կազմով և թույլ ստրուկտուրայով: Հողերը թթվային են՝ կրի ցածր պարունակությամբ կամ կրազերծ Բուն հանքավայրի տարածքի հողերը մեծ մասամբ քարքարոտ են, էրոզացված, դրանց մակերեսային քարքարոտությունը կազմում է 70.3%, որից 18.8%-ը՝ թույլ քարքարոտ, 17%՝ միջին քարքարոտ, 34.5%-ը՝ ուժեղ քարքարոտ: Հողերը ձևավորվել են տիպիկ չոր տափաստանային բուսականության տակ, հրաբխային ապարների հողմահարված նյութերի, ինչպես նաև տեղակուտակ, ողողաբերուկ և հեղեղաբերուկ գոյացումների վրա: Ըստ մեխանիկական կազմի այս հողերը դասվում են միջակ և ծանր կավավազային տարատեսակների շարքին: Կախված ռելիեֆի Կախված ռելիեֆի պայմաններից և էրոզիայի ենթարկվածության աստիճանից՝ հանդիպում են ինչպես ավելի թեթև, այնպես էլ ծանր մեխանիկական կազմով հողերով:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում հողային ռեսուրսների վրա ազդեցություն չի դիտարկվում, քանի որ նոր հողածածկ տարածքներ չեն ներառվելու, հողածածկի վնասում և խախտում չի լինելու, օգտագործվելու է արդեն օգտագործված ասֆալտապատ և կառուցապատված տարածքները:

4.5 Կենսաբազմազանություն

Տարածաշրջանն ունի հարուստ բուսական և կենդանական աշխարհ: Տարածքի ավելի քան 30 տոկոսը զբաղեցնում են անտառները, որոնք պտուղների և հատապտուղների

յուրահատուկ շտեմարան են: Տարածված ծառատեսակներն են բոխին, կաղնին, հացենին, թեղին, թխկին, սոսենին, բարդին, արոսենին, հոնին, վայրի խնձորենին ու տանձենին, գիհին, ընկուզենին, թթենին, եղևնին և այլն:

Սյունիքում բնական պայմանները նպաստավոր են եղել կենդանական աշխարհի պահպանման համար: Լեռնաաշխարհում ամենուր տարածված են գայլն ու արջը, աղվեսը, փորսուղը, վայրի խոզը, նապաստակը, այծյամը, վայրի ոչխարը (հայկական մուֆլոն), վայրի քարայծը (բեզոարյան այծ): Իսպառ վերացել են բորենին ու վագրը, սակայն հովազ հազվադեպ դեռ պահպանվում է բարձր լեռնային գոտիներում: Տարածքն ամբողջովին գտնվում է Ջանգեզուրի ֆլորիստիկ շրջանում: Բուսական համակեցությունների հիմնական տիպերն են կիսանապատային, անտառային, տափաստանային, մարգագետնային և նոսրանտառային: Բուսական աշխարհը ՀՀ մյուս ֆլորիստիկ շրջանների համեմատ ամենաբազմազանն է՝ 2000 բուսատեսակ: ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում Ջանգեզուրի ֆլորիստիկ շրջանից գրանցված է 94 բուսատեսակ: Ըստ առկա քարտեզագրական տեղեկատվության և ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 72-Ն որոշման տարածաշրջանում է գտնվում Երևանի (Ուրծի լեռնաշղթա) և Ջանգեզուրի (Շաքիի ջրվեժ) ֆլորիստիկական շրջաններում տարածված է Լրջուն Կարյագինի (*Isatis karjagini Schischk.*) կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակը, Ջանգեզուրի ֆլորիստիկական շրջանում տարածված է (Աշոտավան գյուղի շրջակայք, ջրվեժ Շաքի) Գազ բեկված (*Astragalus refractus C. A. Mey.*) կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակը Շրջանն աչքի է ընկնում իր հարուստ ծառաթփային բուսականությամբ՝ 190 տեսակներ: Տարածաշրջանի անտառները լեռնային են, ունեն հիմնականում ջրակարգավորիչ, հակաէրոզիոն և միջավայրապաշտպան նշանակություն: Անտառածածկ տարածքների միջին լրիվությունը կազմում է 0,42: Անտառները հիմնականում տեղաբաշխված են բարձր թեքությունների վրա: Ջանգեզուրի ֆլորիստական շրջանի անտառածածկում գերակշռում են կաղնու, բոխու և խառը անտառները: 750-ից 1200 մ բարձրություններում տարածված են արաքսյան կաղնու (*Quercus araxina*), 1200-ից 1500 մ վրա վրացական կաղնու (*Quercus siberica*), 1400-2500 մ վրա արևելյան կաղնու համակեցությունները, 2700մից բարձր տիրապետում են մերձալպյան մարգագետինները: Գիհու նոսր անտառները զբաղեցնում են հարավային դիրքադրության քարքարոտ լեռնալանջերը, տարածված են հիմնականում թույլ հզորության հողերի վրա՝ 500-2000 մ բարձրություններում: Բոխու, սոճու, հունական ընկուզենու, խնձորենու և այլ ծառատեսակները զբաղեցնում են տարածքի չնչին մասը:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքները արդեն իսկ կառուցապատված են, զուրկ բնական բուսածածկույթից, չկան կարմիր գրքում գրանցված բույսեր: Կենդանատեսակներ հանդիպելը դիտարկվող տարածքում քիչ հավանական է, կամ բացառվում է:

4.6 Հատուկ պահպանվող տարածքներ

Սյունիքի մարզում է գտնվում պետական արգելոցի Մթնաձորը, որը հայտնի է իր կուսական, անխաթար բնությամբ, լանջաֆոններով և կենդանական աշխարհով: Արգելոցի

Շիկահողի տեղամասը գտնվում է տարածքից մոտ 25 կմ հեռավորության վրա: Ունի հազվագյուտ բնություն, թավուտ անտառներ, նեղ կիրճեր, հարուստ կենդանական աշխարհ: Դիտարկվող տարածքը չի առնչվում որևէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքի հետ:

4.7 Բնության հուշարձաններ

Համաձայն ՀՀ կառավարության ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման Սյունիքի մարզում է գտնվում 20 երկրաբանական, 16 Ջրաերկրաբանական, 13 Ջրագրական, 4 Բնապատմական, 3 Կենսաբանական հուշարձաններ:

4.8 Պատմամշակութային հուշարձաններ

Այս հողվածը ներկայացնում է Սյունիքի մարզի Իշխանասար գյուղի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը 2002 թ. հաստատվել է Հայաստանի կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 5 հուշարձան (5 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ
Բնակատեղի	մ.թ.ա. 1 հզ	գյուղից 0.5 կմ հս	—	9.60/1	Հ	ամրացված բնակատեղի
Բնակատեղի	մ.թ.ա. 1 հզ - միջնադար	գյուղի ամ եզրին	—	9.60/2	Հ	ամրացված բնակատեղի
Բնակելի քարայր	17-20 դդ.	գյուղի ամ եզրին, ձորակում	—	9.60/3	Հ	միասրահ է, ընդարձակ
Դամբարանադաշտ	մ.թ.ա. 1 հզ	գյուղից մոտ 300 մ ամ	—	9.60/4	Հ	ավերված
Խաչքար	10 դ.	գյուղի ամ եզրին, ֆերմաներ տանող ճանապարհից ձախ	—	9.60/5	Հ	

4.9 Սոցիալ-տնտեսական բնութագիրը

2024թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 18.8 %,
- գյուղատնտեսություն 6.4 %,
- շինարարություն 8.9 %,
- մանրածախ առևտուր 2.1 %,

➤ ծառայություններ 1.6 %

Մարզկենտրոն Կապան քաղաքը (2023թ. տարեսկզբին՝ 41.3 հազ. մարդ) գտնվում է Խուստուփ լեռան ստորոտում (3 201 մ), Երևանից 301 կմ հեռավորության վրա: Տնտեսության առաջատար ոլորտն արդյունաբերությունն է, ընդհանուր ծավալում գերակշռողը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույններն են գունավոր և ազնիվ մետաղների արդյունահանումը: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև մշակող արդյունաբերությունը (սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների, այլումինե և մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների, կահույքի և էլեկտրական արտադրության) և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը:

5. ԾՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

5.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

5.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:

5.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

5.3.1 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել
- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության
- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.
- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

5.3.2 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կմիացվեն սելավային ջրացանցին:
- անձրևվների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզարան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզարանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե տարողություն՝ Պարզարանում

տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

5.3.3 *Հողային ռեսուրսներ*

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական կայանման համար պետք է տեղադրել ավագ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինաղբից:

5.3.4 *Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը*

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:

• Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկողիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:

• Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

• բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժ.օգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովվելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

5.3.5 Հակահրդեհային միջոցառումներ

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

5.3.6 Աղմուկ և թրթռում

Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափազրուումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;
- Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:
- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,

- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

5.3.7 Թափոնների կառավարում

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման ընթացքում աստիճանաբար շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

5.3.8 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշման պահանջների համապատասխան:

Ծառատեսակների համար կնախատեսվի կաթիլային ոռոգման համակարգ:

Այն տեղամասերում, որոնք ենթակա են հնարավոր ազդեցության, տնկված ծառափուտային բուսականության բարձր աճը և կաչողականությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել մոնիթորինգ:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

5.3.9 Էներգախնայողության միջոցառումներ

Էներգախնայողության նպատակով շենքում նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները

- Արտաքին կոնստրուկցիաների ջերմամեկուսացում.
- Բարձր թերմիկ դիմադրությամբ և արևաթափանցելիության փոքր տոկոս ունեցող պատուհաններ
- Օդատարների ջերմամեկուսացում ժամանակակից ջերմամեկուսիչ նյութերով.
- Ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով խողովակաշարերի և օդատարների համար կիրառվում են բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչներ
- Օդորակման բարձր արդյունավետության համակարգի կիրառում
- Օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ դեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում
- Տաք ջրի պատրաստման համար նախատեսված արևային ճնշումային ջրատաքացուցիչների կիրառում

6. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ

Միջնակարգ դպրոցի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ:
3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 350 հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 700 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանմանն:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	<p>a) կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել</p> <p>b) շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության</p> <p>c) շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,</p> <p>d) պարբերաար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:</p> <p>e) շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք են ավազը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.</p> <p>f) իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ</p> <p>g) սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:</p>
	Աղմուկ	<p>(a) խուսափել մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակալիքների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;</p> <p>(b) Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:</p> <p>(c) շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,</p> <p>(d) շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:</p> <p>(e) պարբերաար ստուգել և կարգաերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը</p> <p>(f) շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:</p> <p>(g) Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:</p>

	Թափոնների կառավարում	<p>(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>(b) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից</p> <p>(c) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել</p> <p>(d) Բացառել տարածքում թափոնների բաց այրումը</p> <p>(e) Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;</p> <p>(f) Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <p>(g) Վտանգավոր արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը ավագով կամ մանրախիճով, ապա պետք է փոված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:</p>
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	<p>(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի նախատեսվող բիոզոգարաններից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,</p> <p>(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:</p>
Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն	Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, էթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում <p>- կատարել կանաչապատման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների;</p> <p>- ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն</p>
Տարածքի բարեկարգում/		

կանա չապատում		ապահովելու համար
---------------	--	------------------

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում 	Մասնագիտացված ընկերություն	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների	Կապալառու

				ընթացքում	
Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Մտուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Կառուցապատվող հողամաս	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին գնում	Շինարարության Ավարտին	Կապալառու
Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու,

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕП/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ